

بسمه تعالی

فرم طرح درس : اصول جمعیت شناسی و سلامت خانواده
نام و کد درس : اصول جمعیت شناسی و سلامت خانواده - ۱۳۹

ترم : نیمسال اول

روز و ساعت برگزاری : طول روزهای هفته در طی دوره کارورزی پزشکی اجتماعی

تعداد و نوع واحد (نظری / عملی) : ۲ واحد نظری

مدرس یا مدرسین : مسئول درس: دکتر مریم برادران بینظیر

مدرسین اساتید گروه پزشکی اجتماعی

رشته و مقطع تحصیلی : پزشکی مقطع: کارآموزی

محل برگزاری: دانشکده پزشکی طبق برنامه گروه بندی آموزش دانشکده

دروس پیش نیاز : اصول خدمات سلامت

شماره تماس دانشکده: ۰۴۱۳۳۳۶۴۶۷۳

جلسه اول

اهداف کلی : کلیات / مقدمه ای بر جمعیت شناسی

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
جمعیت و جمعیت شناسی را تعریف نماید ترکیب جمعیت و وقایع حیاتی را توضیح دهد خصوصیات هریک از مراحل چرخه جمعیت شناختی را توضیح دهد	شناختی		شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاورپوینت / فیلم آموزشی وایت بورد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

					سخنرانی پرسش و پاسخ		تغییرات جمعیت جهان را تا کنون توضیح دهد عوامل موثر در رشد جمعیت را ذکر نماید ویژگیهای جمعیت از نظر سن، جنس، تراکم، اشتغال، شهرنشینی، امید به زندگی را تعریف نماید باروری را تعریف نموده شاخص های مهم آن را توضیح دهد

جلسه دوم

اهداف کلی : آشنایی با سیاست های جمعیتی و سلامت باروری

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
سیاست جمعیتی را تعریف کند اهداف سیاست جمعیت را بیان کند	شناختی		شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاورپوینت / فیلم آموزشی وایت بورد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

					سخنرانی پرسش و پاسخ	سیاست جمعیت در ایران را توضیح دهد سلامت باروری و شاخص های آن را بیان کند

جلسه سوم

اهداف کلی : آشنایی با کلیات سلامت خانواده

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی

انواع خانواده را توضیح دهد ساختار خانواده سالم را توضیح دهد سلامت خانواده را تعریف نماید اهداف سلامت خانواده را بیان کند شاخص های مهم سلامت خانواده را توضیح دهد	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاورپوینت / فیلم آموزشی وایت بورد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

جلسه چهارم

اهداف کلی : آشنایی با سلامت و مشاوره های قبل از بارداری

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
هدف از مراقبت های قبل از بارداری را توضیح دهد مواردی که در مراقبتهای قبل از بارداری باید در نظر گرفت را شرح دهد مشاوره قبل از ازدواج را توضیح دهد مواردی که در مشاوره قبل از ازدواج باید در نظر گرفت را توضیح دهد مصرف اسید فولیک در مشاوره قبل از ازدواج را بیان کند	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاور پوینت / فیلم آموزشی وایت بورد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

علایم احتمالی و قطعی بارداری را نام ببرد.

جلسه پنجم

اهداف کلی : آشنایی با مراقبتهای دوران بارداری

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
اهداف مراقبت های دوران بارداری را بیان نماید مراقبت های لازم برحسب زمان حاملگی را توضیح دهد آزمایش های دوران بارداری را نام ببرد موارد بهداشتی که در بارداری باید رعایت شود را توضیح دهد گروه های پرخطر در بارداری را نام ببرد علایم خطر در بارداری را نام ببرد حفاظت های خاص بهداشتی در بارداری را	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاورپوینت / فیلم آموزشی وایت بورد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

توضیح دهد

شکایت های شایع دوران بارداری را توضیح دهد

جلسه ششم

اهداف کلی : آشنایی با مراقبت های حین زایمان، پس از زایمان و دوران شیردهی

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
مراحل مختلف زایمان را با ذکر خصوصیات توضیح دهد مراقبت های بهداشتی در مراحل مختلف زایمان را بیان نماید فوریت ها و موارد ارجاع فوری مادر در زمان زایمان را توضیح دهد ارائه مراقبت های بهداشتی بالافاصله پس از زایمان را شرح دهد مراقبت های دوره نفاس را توضیح دهد موارد ارجاع موارد در دوره پس از زایمان را	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاورپوینت / فیلم آموزشی وایت برد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

جلسه هفتم

اهداف کلی : آشنایی با فاصله گذاری میان تولدها و روشهای آن

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
اهداف فاصله گذاری بین تولدها را بداند منافع فاصله گذاری بین تولدها برای مادر و کودک را توضیح دهد فاصله مناسب بین تولدها را ذکر کند مشکلات عدم فاصله گذاری بین تولدها را توضیح دهد ویژگیهای یک روش ایده ال فاصله گذاری بین تولدها را توضیح دهد تقسیم بندی روش های فاصله گذاری بین تولدها را شرح دهد مکانیسم عمل، مزایا و معایب هر یک از روشهای فاصله گذاری بین تولدها را توضیح	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاور پوینت / فیلم آموزشی وایت بورد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

							دهد موارد منع کاربرد هر یک از روش ها را بیان کند روش های طبیعی فاصله گذاری بین تولدها را شرح دهد

جلسه هشتم

اهداف کلی : آشنایی با مراقبت نوزادان طبیعی، نارس و سایر نوزادان آسیب پذیر

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
زمان معاینه نوزادان و چگونگی معاینه را شرح دهد نکات مهم طبیعی و غیرطبیعی در معاینه نوزادان را توضیح دهد مراقبت اولیه و مراقبت های فوری پس از زایمان را شرح دهد آزمایش های رایج غربالگری در نوزادان را شرح دهد تغییرات طبیعی نوزادان را توضیح دهد نوزادان آسیب پذیر را شناسایی و طبقه بندی	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاورپوینت / فیلم آموزشی وایت بورد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

							نماید شایعترین و مهمترین عوامل خطرزا در دوره نوزادی را شرح دهد اصول کلی مراقبت و تغذیه شیرخواران نارس را شرح دهد.

جلسه نهم

اهداف کلی : ترویج تغذیه طبیعی نوزاد و شیرخوار با شیرمادرو موارد تغذیه جانشین با شیر خشک

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
شیرمادر ونحوه شروع آن در بدوتولد را شرح دهد	شناختی		شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاورپوینت / فیلم آموزشی وایت برد	آزمون پایان دوره

کوییز در طول دوره					سخنرانی پرسش و پاسخ		ترکیبات مختلف شیرمادر را بیان نماید تنوع ترکیب شیرمادر را در مراحل مختلف شیردهی توضیح دهد اقدامات لازم جهت آماده سازی مادر برای شیردهی موفق را توضیح دهد فواید تغذیه با شیرمادر را شرح دهد روش صحیح شیردهی را شرح دهد مشکلات موجود در شیردهی و راه های جلوگیری از آن را بیان نماید تفاوت ترکیب شیرمادر و شیرگاو را توضیح دهد خطرات تغذیه با شیر خشک را شرح دهد.

جلسه دهم

اهداف کلی : آشنایی با رشد فیزیکی کودک قبل از تولد تا بلوغ و تکامل همه جانبه اوایل کودکی و اختلالات تکاملی

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
رشد و نمو را تعریف نموده و اهمیت آن را بیان کند عوامل موثر بر رشد و نمو را نام ببرد مراحل تکاملی کودک را توضیح دهد رشد جسمی کودکان و شاخص های تن سنجی را توضیح دهد نمودار رشد را توضیح داده و موارد کاربرد آن را بیان کند. روشهای ارزیابی تکامل کودک را توضیح دهد با پرسشنامه ASQ و آیتمهای آن آشنا شود	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاور پوینت / فیلم آموزشی وایت بورد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

جلسه یازدهم

اهداف کلی: آشنایی با برنامه کشوری کودک سالم و ایمن سازی

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
با دستور العمل کودک سالم و آیتمهای آن آشنا شود نحوه ارزیابی کودک سالم و لزوم آن توسط پزشک و غیر پزشک را بداند موارد ارجاع و پیگیری بر اساس دستور العمل در صورت مشکل را بداند موارد غربالگری همگانی و اختصاصی در کودک سالم را بیان کند زمان و نحوه مصرف مکملها و دور آن را بداند برنامه ایمن سازی کودکان و روتین واکسیناسیون را توضیح دهد موارد منع هر یک از واکسنها و عوارض جانبی را بداند	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاور پوینت / فیلم آموزشی وایت بورد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

							توصیه های لازم قبل حین و بعد از واکسیناسیون را بیان کند ویژگی های کودکان زیر پنج سال را توضیح دهد مشکلات بهداشتی کودکان قبل از مدرسه را نام ببرد کمبودهای خاص تغذیه ای در کودکان قبل از مدرسه را توضیح دهد

جلسه دوازدهم

اهداف کلی: آشنایی با سلامت دانش آموزان و بهداشت مدارس

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
سابقه بهداشت در مدارس در ایران را بیان کند مفاهیم و اصول خدمات بهداشتی مدارس را توصیف نماید آموزش بهداشت در مدرسه را توضیح دهد	شناختی	سخنرانی	شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاور پوینت / فیلم آموزشی وایت بورد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

					پرسش و پاسخ		ارتقاء بهداشت مدرسه را تعریف نماید اصول تغذیه در سنین مدرسه و تغذیه در مدرسه را شرح دهد دانش آموز سالم را تعریف نموده و نیازهای بهداشتی او را ذکر نماید

جلسه سیزدهم

اهداف کلی: آشنایی با سلامت نوجوانان، جوانان

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
ابعاد مختلف بلوغ را نام برده و علایم هر کدام را توضیح دهد	شناختی		شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاورپوینت / فیلم آموزشی وایت برد	آزمون پایان دوره

کوییز در طول دوره					سخنرانی پرسش و پاسخ		اهمیت بهداشت بلوغ را توضیح دهد مسائل نوجوانان را توضیح دهد عوامل موثر بر بلوغ دختران و پسران را توضیح دهد موارد لزوم مراجعه نوجوانان به پزشک را توضیح دهد.

جلسه چهاردهم

اهداف کلی : آشنایی با سلامت میانسالان

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
میانسالی را تعریف نماید اصطلاحات مربوط به میانسالی را توضیح دهد تغییرات جمعیت میانسال در جامعه را شرح دهد	شناختی		شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاورپوینت / فیلم آموزشی وایت بورد	آزمون پایان دوره کوییز در طول دوره

					پرسش و پاسخ	تغییرات آناتومیک، فیزیولوژیک و ایمونولوژیک میانسالان را توضیح دهد
						مراقبت‌های لازم در مورد میانسالان بر اساس دستورالعمل کشوری مراقبت از میانسالان را بیان کند
						نحوه پیشگیری از بیماری‌های میانسالی از دوران کودکی و جوانی را بیان کند
						اپیدمیولوژی بیماری‌های شایع در میانسالی را شرح دهد

جلسه پانزدهم

اهداف کلی: آشنایی با سلامت سالمندان

اهداف اختصاصی	حیطه‌های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
سالمندی را تعریف نماید اصطلاحات نوپیری، پیری و کهنسالی را توضیح دهد	شناختی		شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاورپوینت / فیلم آموزشی وایت برد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

					سخنرانی پرسش و پاسخ	تغییرات جمعیت سالمندان در جامعه را شرح دهد تغییرات آناتومیک، فیزیولوژیک و ایمنولوژیک سالمندان را توضیح دهد لزوم ونحوه مراقبت از سالخوردهگان را بیان کند نحوه پیشگیری از بیماری های سالمندی از دوران کودکی و جوانی را بیان کند اپیدمیولوژی بیماری های شایع در سالخوردهگان را شرح دهد

جلسه شانزدهم

اهداف کلی : آشنایی با سلامت روان

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
سلامت روان را تعریف کند ابعاد سلامت روان را توضیح دهد	شناختی		شرکت در پرسش و پاسخ انجام تکالیف	کلاس	۱۲۰ دقیقه	پاورپوینت / فیلم آموزشی وایت برد	آزمون پایان دوره کوئیز در طول دوره

					سخنرانی	چگونگی ارزیابی سلامت روان را بیان کند
					پرسش و پاسخ	موارد ارجاع در مشکلات روان را بیان کند

❖ سیاست مسئول دوره در مورد برخورد با غیبت و تاخیر دانشجو در کلاس درس :

❖ حداقل نمره قبولی ۱۰

❖ تعداد دفعات مجاز غیبت در کلاس :طبق قوانین آموزشی

❖ نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی :

الف (در طول دوره (کوئیز ، تکالیف ، امتحان ، میان ترم) بارم :۲

ب (پایان دوره بارم : ۱۸

📖 منابع اصلی درس (رفرانس):

کتاب جامع بهداشت عمومی، دکتر حسین حاتمی و همکاران

بوکلت مراقبت کودک سالم **WCC** وزارت بهداشت-دفتر سلامت خانواده و جمعیت- اداره سلامت کودکان

مراقبتهای ادغام یافته ناخوشی های اطفال مانا، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

برنامه و راهنمای ایمن سازی مصوب کمیته کشوری

مراقبتهای ادغام یافته سالمند، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

مراقبتهای ادغام یافته میانسالان، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

برنامه کشوری ترویج تغذیه با شیر مادر و تغذیه تکمیلی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

سایت معاونت بهداشت دانشگاه – گروه سلامت خانواده، جمعیت و مدارس به آدرس:

<http://vch.iums.ac.ir/page/۵۱۸>

اسلاید اساتید